

Læreplan i trelastfaget Vg3 / opplæring i bedrift

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 19. februar 2008 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2008

Formål

Trelastbransjen har lange tradisjoner som råvareleverandør til byggenæringen i Norge og Europa. Trelastfaget skal ivareta samfunnets krav til produksjon av trematerialer til bygg og anlegg og trevarefabrikker. Faget står også for tørking av trelast og bruk av avfallsprodukter til energiproduksjon. Produksjonen foregår i hovedsak på sagbruk og høvlerier. Faget skal ivareta samfunnets krav til bruk av skogen som fornybar ressurs og bidra til en bærekraftig utvikling for trelastbransjen.

Opplæringen skal utvikle evne til å velge materialer og verktøy, stille inn maskiner og produsere et bredt utvalg av treprodukter. Videre skal opplæringen fremme kreativitet, gode arbeidsvaner, samarbeid og evne til kommunikasjon med kunder, kollegaer og andre samarbeidspartnere.

Opplæringen skal legge vekt på å utvikle faglig felleskap og bransjeforståelse og legge grunnlaget for en framtidig yrkesutøvelse. Opplæringen skal ivareta kravene til helse, miljø og sikkerhet.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er fagoperatør i trelastfaget.

Struktur

Trelastfaget består av to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder	
Vg3 / opplæring i bedrift	Produksjon	Bransjelære

Hovedområder

Produksjon

Hovedområdet handler om oppdeling av tømmer til skurlast og tørking, sortering og foredling av skurlast til høvlede produkter. Det omfatter også foredling av treet som råstoffkilde til ulike typer trelastprodukter. Bruk av ulike typer verktøy, maskiner og utstyr inngår. I tillegg inngår planlegging, dokumentasjon, kvalitetskontroll og digitale verktøy. Helse, miljø og sikkerhet står sentralt.

Bransjelære

Hovedområdet handler om treet som råstoffkilde og treetts egenskaper og anvendelsesområder. Det omfatter også utnyttelse av avfallsstoffer til energiproduksjon. I hovedområdet inngår fagets historiske utvikling og plass i samfunnet.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I trelastfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i trelastfaget innebærer å kommunisere med ulike samarbeidspartnere. Det innebærer også å kunne dokumentere arbeidsprosessene fram til det ferdige produktet. I tillegg vil det si å kunne diskutere og vurdere faglige løsninger og arbeidsprosesser.

Å kunne lese i trelastfaget innebærer å finne fram i relevant faglitteratur, regelverk og standarder. Det innebærer også å forstå innholdet i og bruke spesifikasjoner, produktbeskrivelser og arbeidsbeskrivelser.

Å kunne regne i trelastfaget innebærer å beregne tid, pris, vekt, areal, volum og mengder. Det innebærer også ulike former for masseberegninger.

Å kunne bruke digitale verktøy i trelastfaget innebærer bruk i forbindelse med planlegging, produksjon, dokumentasjon, kvalitetssikring og kommunikasjon. Det innebærer også bruk av digitale verktøy til måling, beregning og tegning.

Kompetansemål

Etter Vg3

Produksjon

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget arbeid
- utføre arbeid etter spesifikasjoner
- velge råvarer, skifte og stille inn maskiner og verktøy
- produsere ulike typer trelastprodukter
- organisere og kvalitetssikre tørkeprosessen fram til ferdig produkt
- kvalitetssortere råstoffer og ferdigprodukter i ulike faser i produksjonsprosessen
- vurdere behov for vedlikehold av skjærende verktøy
- utføre forebyggende vedlikehold av maskiner og utstyr
- bruke digitalt verktøy til programmering av prosesser og utarbeidelse av rapporter
- lagre råvarer og ferdige produkter
- håndtere avfall og kildesortere etter gjeldende regelverk
- lagre, behandle, emballere og ekspedere ulike typer produkter
- arbeide i tråd med ergonomiske prinsipper
- følge gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet

Bransjelære

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- gjøre rede for fagets historie og plass i samfunnet
- gjøre rede for innholdet i relevant nasjonalt og internasjonalt regelverk som gjelder kundens rettigheter og plikter, herunder regler om klageadgang
- drøfte betydningen av samhandling på arbeidsplassen
- gjøre rede for utnyttelse av treet som råstoffkilde for ulike trelastprodukter

- gjøre rede for trevirkets fysiske og mekaniske egenskaper og anvendelsesområder
- beskrive energibehov og energiproduksjon på basis av avfallsprodukter

Vurdering

Vg3 trelastfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Produksjon	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på 14 virkedager.
Bransjelære	Alle kandidater som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, må ha bestått eksamen på Vg3-nivå i lærefaget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.